

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej, členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci žalobcu **T.G.**, bytom P., zastúpeného J., advokátom v P., proti žalovanej **Sociálnej poisťovni – ústrediu v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o preskúmanie rozhodnutia žalovanej z 13. júla 2009 č. 223-3873/2009, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 28. októbra 2009 č.k. 11S/64/2009-28, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 28. októbra 2009, č.k. 11S/64/2009-28, **m e n í** tak, že rozhodnutie žalovanej z 13. júla 2009 číslo 223-3873/2009 a prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Prievidza číslo 300-2948/2009 z 21. mája 2009 **z r u š u j e** a vec vracia žalovanej na ďalšie konanie.

Žalobcovi náhradu trov konania **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 28. októbra 2009, č.k. 11S/64/2009-28, zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovanej z 13. júla 2009 číslo 223-3873/2009. Napadnutým rozhodnutím žalovaná potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Prievidza z 21. mája 2009, č. 300-2948/2009, ktorým tento prvostupňový

správny orgán rozhodol, že žalobca nemá nárok na náhradu trov konania – znalečného vo výške 697 € (21 000 Sk).

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že znalecký posudok podľa § 196 ods. 3 zákona môže dať vypracovať Sociálna poisťovňa a znalečné zaplatí znalcovi podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 382/2004 Z.z. a vyhlášky č. 491/2004 Z. z. (§ 203 ods. 5 zákona). Žalobca mohol v konaní navrhnúť znalecké dokazovanie podľa § 196 ods. 6 zákona, čo neurobil, ale sám ešte pred prvostupňovým rozhodnutím vo veci si dal vypracovať znalecký posudok. Podľa názoru krajského súdu, v § 203 zákona je *expressis verbis* uvedené, ktoré trovy konania nahrádza Sociálna poisťovňa účastníkovi, a preto iné trovy mu nenahrádza, napr. znalečné, ak si dal sám vypracovať znalecký posudok a znalcovi zaplatil. O náhrade škody podľa § 420 Občianskeho zákonníka nemôže rozhodovať správny orgán a nepochybil správny orgán, keď nepostúpil vec okresnému súdu, pretože si žalobca žiadosťou z 9. apríla 2009 uplatnil výslovne náhradu nákladov a táto žiadosť nemá náležitosti žaloby pre občiansko-právne konanie na okresnom súde. Krajský súd preto žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podal žalobca odvolanie, v ktorom žiadal, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu, alternatívne aby zmenil rozhodnutie krajského súdu a zrušil napadnuté rozhodnutie správneho orgánu a vrátil vec žalovanej na ďalšie konanie. Namietal, že krajský súd nepostupoval pri hodnotení zložitého právneho problému v súlade s § 1 OSP, tak aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana jeho práv a oprávnených záujmov, nedostatočne zistil skutkový stav a vec nesprávne právne posúdil. Pokiaľ mal správny orgán za to, že rozhodnutie veci nie je v jeho právomoci, nemala žalovaná v tejto veci rozhodovať a vec mala postúpiť príslušnému orgánu. Poukázal na ustanovenie § 104 ods. 2 OSP v súvislosti s názorom krajského súdu, že žiadosť o úhradu nákladov nemá náležitosti žaloby pre občianskoprávne konanie na okresnom súde. Namietal, že žalovaná bezdôvodne zastavila vyplácanie úrazového príplatku na základe vyjadrenia ošetrojúceho lekára, avšak toto tvrdenie mala aj preskúmať, a v prípade nejasností si mala vyžiadať odborný posudok, resp. znalecký posudok na vlastné náklady, tak ako to predpokladá § 196 ods. 1, 3 zák. č. 461/2003 Z. z. Žalovaná tak nepostupovala, a preto si znalecký posudok musel dať vypracovať žalobca na vlastné náklady, pričom žalovaná ho uznala a podľa neho postupovala. Žalovaná pochybila v dokazovaní a porušila § 196

ods. 1, 3 zákona, čo je jedným z predpokladov zodpovednosti žalovanej za škodu podľa § 420 Občianskeho zákonníka.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu odvolania bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Podľa § 195 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav veci, a na ten účel obstará potrebné podklady na rozhodnutie.

Podľa § 195 ods. 2 zákona o sociálnom poistení podkladom na rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe organizačnej zložke Sociálnej poisťovne z jej činnosti.

Podľa § 195 ods. 3 zákona o sociálnom poistení organizačná zložka Sociálnej poisťovne pri posudzovaní veci objasňuje rovnako dôkladne všetky rozhodujúce skutočnosti bez ohľadu na to, či svedčia v prospech, alebo v neprospech účastníka konania.

Podľa § 196 ods. 3 zákona o sociálnom poistení organizačná zložka Sociálnej poisťovne môže ustanoviť znalca podľa osobitného predpisu, 20) ak je na odborné posúdenie skutočností dôležitých pre rozhodnutie potrebný znalecký posudok.

Podľa § 203 ods. 1 zákona o sociálnom poistení trovy konania, ktoré vznikli Sociálnej poisťovni, uhrádza Sociálna poisťovňa. Trovy konania, ktoré vznikli účastníkovi konania, znáša účastník konania. Účastník konania, ktorý sa na výzvu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne dostavil na konanie, okrem konania vo veci spisovania žiadosti o dôchodkovú dávku, alebo sa pre potreby tejto organizačnej zložky podrobil vyšetreniu zdravotného stavu,

má právo na ich náhradu, ak bol v konaní úspešný. Náhradu poskytne účastníkovi konania Sociálna poisťovňa.

Podľa § 203 ods. 2 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov trovy konania, ktoré Sociálna poisťovňa nahrádza účastníkovi konania podľa odseku 1, sú

- a) náhrada cestovných výdavkov,
- b) náhrada výdavkov za ubytovanie,
- c) stravné,
- d) náhrada ušlého zárobku.

Podľa § 203 ods. 5 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov náhradu hotových výdavkov a odmenu znalca ustanovuje osobitný predpis.

Zo spisov vyplýva, že žalobcovi bol priznaný úrazový príplatok rozhodnutím zo 6. novembra 2006 z dôvodu dočasnej práceneschopnosti v dôsledku pracovného úrazu. Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej o nároku na náhradu trov konania titulom znalečného vo výške 697 € za znalecký posudok MUDr. Jána Kehera z 5. mája 2007, číslo 2007/23.

V rámci kontroly posudzovania spôsobilosti na prácu bola žalobcovi zmenená ošetrovateľom diagnóza, lebo ďalšie trvanie dočasnej pracovnej neschopnosti nepodmieňoval pracovný úraz, ale choroba. Rozhodnutím z 28. mája 2007 číslo 311-7460/2006 Sociálna poisťovňa, pobočka Prievidza následne rozhodla, že žalobcovi zanikol nárok na úrazový príplatok priznaný od 4. septembra 2006, preto mu túto úrazovú dávku podľa § 112 ods.2 a ods. 6 zákona od 18. októbra 2006 odňala. Žalobca dal z vlastného podnetu vypracovať znalecký posudok znalcovi JUDr. K., ktorý v posudku z 5. mája 2007 číslo 2007/23 konštatoval, že postup sociálnej poisťovne nebol správny, došlo ku zlej interpretácii záverov ortopedického vyšetrenia a následne ku zmene rozhodnutia. Posudkový lekár v písomnom stanovisku z 13. júla 2007, vychádzajúc z predmetného znaleckého posudku skonštatoval, že pracovná neschopnosť, ktorá bola vystavená následkom pracovného úrazu a 18. októbra 2006 zmenená na PN pre všeobecné ochorenie, pokračuje naďalej ako PN následkom úrazu. Na základe týchto skutočností pobočka žalovanej odvolaniu žalobcu vyhovel a zrušila svoje rozhodnutie z 28. mája 2007 číslo 311 – 7460/2006 o zániku nároku na úrazový príplatok. Následne žalobca žiadosťou z 9. apríla 2009 uplatnil náhradu nákladov

za vypracovanie znaleckého posudku, a pobočka žalovanej rozhodla, že žalobca nemá nárok na náhradu trov konania. Žalovaná toto prvostupňové rozhodnutie potvrdila a odvolanie žalobcu zamietla.

Zo zákona o sociálnom poistení vyplýva, že sociálna poisťovňa má povinnosť zistiť úplne a presne skutočný stav veci, a s tým spojenú povinnosť obstarat' potrebné podklady na rozhodnutie. Na ten účel jej zákon priznáva aj rozsiahle oprávnenia v procese dokazovania, okrem iných aj oprávnenie ustanoviť znalca ak je potrebný znalecký posudok pre odborné posúdenie skutočností dôležitých pre rozhodnutie. Možnosť ustanoviť znalca je nielen oprávnením žalovanej, ale aj povinnosťou pokiaľ má dodržať zásadu materiálnej pravdy.

Obstarávanie podkladov na rozhodnutie je činnosťou, na ktorú je povinná sociálna poisťovňa a preto aj trovy, ktoré sú s týmto obstarávaním spojené, sú trovami vzniknutými Sociálnej poisťovni. Podkladmi sú aj dôkazy, teda i znalecké posudky (§ 196 ods. 1 zákona o sociálnom poistení). Nie je možné trovy konania, ktoré majú vznikať sociálnej poisťovni v súvislosti s jej povinnosťami a ktoré má sama znášať, prenášať na účastníkov konania, pretože v konečnom dôsledku by úhradou týchto trov účastníkom, došlo k jej obohateniu.

Z uvedeného vyplýva, že sociálna poisťovňa nesprávne aplikovala ustanovenie § 203 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, pretože náklady na znalecký posudok, sú trovy dôkazov, ktoré uhrádza sociálna poisťovňa. Zákon o sociálnom poistení síce taxatívne uvádza, ktoré trovy sociálna poisťovňa nahrádza účastníkovi konania, avšak predpokladá, že sociálna poisťovňa bude postupovať v súlade so zákonom o sociálnom poistení tak, že rozhodnutie bude vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci. V § 203 ods. 1 tretej vety zákona o sociálnom poistení sa právo na náhradu trov konania vzťahuje na prípady, keď sociálna poisťovňa zisťovala podklady pre svoje rozhodnutie, a teda na jej výzvu alebo pre jej potreby jej bol účastník k dispozícii, účastníkovi s tým vznikli trovy a bol v konaní úspešný.

V danom prípade mala sociálna poisťovňa ustanoviť znalca sama, prípadne si obstarat' dostatok iných potrebných podkladov, aby bolo nepochybné, či naozaj nastali skutočnosti rozhodujúce pre zánik nároku na dávku a až potom rozhodnutím zasiahnuť do subjektívnych práv žalobcu. Takýto postup odôvodňoval aj fakt, že zmena diagnózy bola iba vyznačená na Potvrdení o dočasnej pracovnej neschopnosti bez odôvodnenia, a vykonaná všeobecným a nie odborným lekárom. Len na základe tohto Potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti,

vydala posudková lekárka dňa 1. februára 2007 Oznámenie, podľa ktorého nárok na úrazový príplatok zaniká odo dňa zmeny diagnózy a následne bolo podľa Oznámenia rozhodnuté o zániku úrazovej dávky. V odvolacom konaní došlo k zrušeniu rozhodnutia o zániku nároku na úrazový príplatok a pobočka žalovanej svoje rozhodnutie oprela o predmetný znalecký posudok, a preto Najvyšší súd je toho názoru, že posudok bol v konaní potrebný.

Ak žalovaná použila znalecký posudok tak, že na jeho základe rozhodla, bola povinná rozhodnúť o náhrade hotových výdavkov a odmeny znalca podľa § 203 ods. 5 zákona o sociálnom poistení v spojení s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 491/2004 Z. z. o odmenách, náhradách výdavkov a náhradách za stratu času pre znalcov, tlmočníkov a prekladateľov v znení vyhlášky č. 400/2006 Z. z. a vyplatiť takto vypočítané znalečné žalobcovi, pretože ten tieto trovy uhradil za žalovanú.

Vzhľadom na uvedené, odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovanej vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, preto rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie žalovanej ako aj prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Prievidza, zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie v súlade s § 250ja ods. 3 v spojení s § 250j ods.2 písm. a/ OSP.

V ďalšom konaní žalovaná rozhodne o znalečnom v naznačenom smere.

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP a § 224 ods. 1 OSP tak, že úspešnému žalobcovi – ktorý si ich náhradu uplatnil – z dôvodu ich nevyčíslenia jeho právnym zástupcom v súlade s § 151 ods. 1 veta druhá OSP a zo spisu nevyplývajú iné trovy ako trovy právneho zastúpenia, ich náhradu nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. novembra 2010

JUDr. Elena Zavadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová